

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szent István Campus

Vadgazda mérnök Szak

Elcsatolva – visszacsatolva

**Székelzföldi vadászatok Bánffy Dániel naplója tükrében a két
háború között**

Belső konzulens: Dr. Márton Mihály
egyetemi docens

Külső konzulens: Németh Balázs
egyetemi oktató

Készítette: **Farkas Koppány**
EQQ6OR
nappali tagozat

Intézet/Tanszék: **Vadgazdálkodási és
Természetvédelmi
Intézet, Vadbiológiai és
Vadgazdálkodási
Tanszék**

**Gödöllő
2024.**

Összefoglaló:

Az arisztokrata vadászatok a mai magyar vadászati kultúra bölcsőjének is nevezhetjük. Ezek megismerésével és kutatásával kerülhetünk közelebb őseink és ezáltal a saját vadász hagyományaink és szokásaink megismeréséhez.

Vizsgálatom során feldolgoztam Losonczi báró Bánffy Dániel kézzel írt vadászatairól és vadászati statisztikáiról vezetett naplóját. Ehhez szükséges volt a régi írást digitális formába átvinnem, hogy az a vizsgálat lebonyolítására alkalmas formába kerüljön. A naplóban található évenkénti bontásban feljegyzett teríték adatokat, egész élete során elejtett összes vad statisztikát, évenkénti bontásban leírt mérgezéseket, díj nyilvántartást, puska statisztikát, valamint társas vadászatainak eredményét és kapcsolódó feljegyzéseit sikerült kezelhető formában megörökítenem. Az összesített adatok alapján készítettem el a további táblázatokat és diagramokat.

Hipotézisem szerint a Bánffy Dániel által jegyzett terítékadatok fajszáma magasabb, mint a jelenkori vadászható fajok mennyisége. Napjainkban Magyarországon a vadászható fajok száma 33. Ez megközelítőleg a fele a Bánffy Dániel által ejtett (feljegyzett) 57 fajnak. Érdeemes figyelembe venni annak tényét is, hogy a feljegyzésekben több esetben fajcsoportok (pl. vadliba, vadruca) jelennek meg, amelyek több fajt is magukba foglalhatnak. Ez alapján a korabeli fajszámot vélhetően nem túlzó a mai érték duplájának tekinteni.

A Bükk-i vadgazdálkodási tájegység 1 főre lebontott 2023. évi teríték adataihoz viszonyítva az elejtési adatok hullámzó tendenciát mutatnak, azonban azt is láthatjuk, hogy a viszonyított Bükk-i vadgazdálkodási tájegység lebontott adatainak sokszorosát hozta terítékre az apróvad tekintetében.

A vizsgált időszak alatt elejtett tizennégy emlősfaj közül a mai Magyar vadászati viszonyok között a medve, a zerge, a vadmacska, a mókus és a menyét nem vadászható. A 39 madárfaj, közül néhány faj kivételével a többség nem vadászható. Ez is mutatja mennyire más viszonyok között folytatták a vaddal való gazdálkodást elődeink.

Egy évre lebontott átlag teríték adatait vizsgálva láthatjuk, hogy az emlős fajoknál a második és a harmadik helyen a kutya és a macska áll, amelyből feltételezhetjük, hogy ezek a fajok már akkoriban is jelentős mennyiségben fordultak elő a vadászterületeken. A madarak adatait vizsgálva láthatjuk, hogy az első két helyen a varjú és a ma is vadászható szarka áll. Ezek tekintetében a varjúfélék vadászata és talán nem túlzás azt mondani, hogy gyérítése, akkoriban is jelentős tevékenység volt.

Három év leforgása alatt Mezőhegyesen és környékén levezényelt 12 vadászati nap teríték adatai nem törpülnek el a Békési vadgazdálkodási tájegység éves teríték és hasznosítási adatai mellett, ha számításba vesszük a tájegység méretét, akkor ez hatványozottan igaz.

Ezen adatok ismeretében kijelenthetjük, hogy elődeink korlátozások és tilalmak nélkül is tudtak megfigyeléseikre és a józan eszükre támaszkodva tudatos gazdái lenni a vadnak, vagyis vadgazdálkodni.